

ZBYNĚK PAVIENSKÝ

Fichtl, pincek nebo kejvačka?

Tyto povědomé, ale přesto cizoznějící názvy v nadpisu, jsou přezdívky starých českých motorek. Poprvé jsem je uslyšel od středoškoláka Kristiána, který je milovníkem dvoukolových mašin, a dokonce si je sám opravuje.

Milý Kristiáne, jak ses vlastně dostal k motorkám?

První motorku, tzv. fichtla (Jawa Pionýr, zvaný hovorově fichtl nebo pincek), jsem našel zahrabaného v dědově garáži. Odklidil jsem veškerý nepořádek, motorku vytáhl, a tím to celé začalo. Byla těžce poničená a rezavá. Neměl jsem žádné zkušenosti, ale hrozně jsem toužil po ježdění.

Kde jsi sebral odvahu pustit se do opravy?

Já jsem měl spíš nadšení, touhu mít pojízdnou motorku. Vůbec jsem netušil, co oprava obnáší, takže ze začátku to nebylo jednoduché. Než jsem se naučil, jak všechno funguje, spíš jsem něco zničil, než opravil. Musel jsem kompletně opravit motor, a protože jsem tomu vůbec nerozuměl, opravoval jsem ho natříkrát. Potom jsem dělal kompletní lak, podvozek a elektriku, které naštěstí na fichtlu moc není, takže se to ještě dalo. V podstatě kompletní motorku.

Skutečně jsi neměl vůbec žádné zkušenosti?

Je to tak, dělal jsem to z čirého nadšení a z touhy, že dosáhnu toho, co jsem chtěl. Informace jsem sbíral na YouTube, na inter-

netu, kde je hodně skupin zaměřených na motorky. Z toho jsem čerpal při skládání převodovky, abych měl všechno správně složené a aby to fungovalo. Na zbytek jsem si metodou pokus omyl musel přijít úplně sám.

Myslíš, že do opravy motorky se může pustit úplně každý kluk?

Do fichtla zcela určitě. Jde jenom o to, to nevzdát. Já jsem svoji první motorku opravoval v podstatě rok a půl. V létě o prázdninách jsem byl v garáži celý dny, a když byla škola, každou volnou chvíli. Hodně mě v tom podporoval táta, který mi kupoval náhradní díly. Takže táta to platil a já jsem makal.

A je tvůj táta šikovný?

Šikovný určitě je, vztah k technice má, ale o fichtlu jsme se učili v podstatě nastejno.

Kristián v dílně při opravě motoru.

Měl jsi někdy chuť to vzdát?

No jasně a ne jednou. Tříkrát nebo čtyřikrát jsem měl fakt chuť s tím seknout a už se k tomu nevrátit. Pořád dokola mi to nešlo a nedokázal jsem zjistit proč. Ale vždycky jsem se z toho nějak dostal, pořád jsem toužil po tom něco dokázat. A hlavně mě to hrozně bavilo. Fichtlem jsem začal a pokračuji dál. S tátou jsme koupili „kejvačku.“ To je předchůdce fichtla, Jawa 175 z roku 1957. Je to klasická cestovní motorka. Tu jsem taky celou rozebral, vyčistil, udělal lak, rozhybal motor a jezdím na ní dodnes. Táta na ní často jezdí do práce.

Neumím si představit, jak se lakuje v garáži.

Úplně v garáži jsem nelakoval. Postavili jsme s tátou boudu vedle garáže, tu jsme obalili igelitem, aby tam nefoukalo. Koupili jsme hadici na kompresor, foukací pistoli na barvu a lakovali jsme v naprosto amatérských podmínkách.

Měl jsi s lakováním nějaké zkušenosti?

Naprosto žádné. První vrstva laku se musela obrousit, protože to steklo. Na druhé se mi udělala krupice, protože jsem lak nedofouknul a potřetí jsem lakoval už svoji motorku a ta dopadla mnohem líp. (Musím potvrdit, že vypadá jako normální lak z fabriky.) Lakování mě celkově baví. Je tam sice otravná příprava, ale potom ta třešnička, kdy tam lak můžu fouknout a vyleštit, je suprová. Lakování je trochu jako umění. Je tam spousta faktorů, které je potřeba pořešit, aby se to povedlo. Problémem jsou třeba mušky nebo

nepořádek, ten se tam nesmí dostat. Nesmí se tam nechat žádné mastnoty, nebo se lak nechytne a začne se loupat. Potom je potřeba dávat pozor při nanášení, aby bylo všude stejně. Je to trochu alchymie, ale moc mě to baví.

Ty studuješ na automechaniku, pomohly ti nějak znalosti ze školy?

Na začátku vůbec, protože fichtla jsem začal opravovat, když mi bylo třináct let, to jsem byl ještě na základce. V těch patnácti jsem tomu už opravdu rozuměl.

Jaký je tvůj další plán?

Teď mám rozdělanou další motorku, tzv. pařež. Je to předchůdce pionýra. Má jednu sedačku, o něco zastaralejší motor, takže tolik nejede. Dělam ho pro našeho bývalého faráře. Když se stěhoval, nabídl jsem mu to. Říkal jsem mu, že by bylo pěkný, kdyby měl malou motorku. Přes zimu jsem na tom dělal a brzy to bude hotové.

Je podle tebe důležitější šikovnost nebo vytrvalost?

Určitě vytrvalost. Když jsem s opravou začínal, věděl jsem úplný kulový. Nevěděl jsem, jak funguje dvoutaktní motor, jak se jmenují jednotlivé součástky, prostě nic. Tu šikovnost jsem v podstatě získal tím, jak jsem se v tom hrabal. Fichtl mě v tomhle směru naučil úplně nejvíc. Líbilo by se mi, kdybych měl jednu dílnu a věnoval se opravám. To je takový můj malý cíl.

Když jedeš na motorce, nemáš strach?

Jasně, že mám strach. Ale to k tomu patří. Ale zase to stojí za to.

V čem je to tak přitažlivé?

To by sis musel zkusit, to nejde popsat. Je to stejný, jako když se člověk zamiluje do něčeho, co dělá.

Myslíš, že je rozumný, jezdit na motorce?

Na motorce je problém, že to riziko stojí za to. Je tam ta volnost, zrychlení. To, že to má člověk celý v rukou. Mezi motorkáři jsou

KRISTIÁN VAISTAUER

Věk: 17let

Studium: automechanik na střední škole

Oblíbená kniha: S Jawou kolem světa

Oblíbený citát: Než s něčím skončíš,

uvědom si, proč jsi začal!

velké rozdíly ve schopnosti ovládat motorku. Kvůli tomu, abych nasbíral zkušenosti v zatáčkách, jsem jezdil hodně na Ještěd. Trénink je prostě základ. Základem bezpečné jízdy je péče o motorku. Právě teď mě čeká výměna destiček a brzdové kapaliny, která časem degraduje a mohlo by se stát, že se začne vypařovat a v tu chvíli nebrzdím.

Dostal ses už do nějaké těžké situace?

Už vlastně několikrát. Vždycky je to kvůli tomu, že auto nedá ve městě přednost. Pak jsem nucený jít na plný brzdění. Naštěstí jsem to ale vždycky vybral. Hodně mi pomohlo i to, že jsem trénoval na parkovišti. Když jsem začínal, byl jsem tam pořád a tam jsem se naučil motorku skutečně ovládat. Používat brzdy, dělat výhybné manévry a hlavně se neleknout. Ve chvíli, kdy se člověk na motorce lekne, tak jede rovně. Což se úplně nehodí, když vám auto vjede přímo před kolo.

Já se přiznám, že když se podívám na motorku, tak vidím nebezpečí.

Když se jede po okreskách, je to především na řidiči. Pokud vjede špatně do zatáčky,

ky, je to prostě jeho problém. Právě proto jsem chodil hodně trénovat a pořád ještě trénuju. Je potřeba to mít v rukách, abych třeba mohl zabrzdit v náklonu v prostředku zatáčky před autem, co mi tam vjelo. Což není úplně sranda. A pak je tady město, a to je problém. Spíš než jízda na motorkách, je nebezpečná jízda ve městě. Protože lidi mnohokrát nevidí motorkáře.

Nemyslíš, při vší opatrnosti, že je to riskování životem?

Trochu jo, ale není to zas tak, že by člověk ujel metr a hned šlo o život. Může to být v určitých chvílích, které se ale dají předpovědět. Neustále musím sledovat vše, co se kolem mě děje. Na začátku jsem chtěl jezdit rychleji a rychleji, ale srovnal jsem si to v hlavě a zjistil, že to není potřeba. Na motorce musí být člověk pořád „bystrej.“ Musí vnímat úplně všechno a hlavně nesmím nikomu věřit. Já mám takové pravidlo, že nikdy nemám přednost, a to je základ, jak přežít.

*

Zeptali jsme se i Kristiánova táty Davida.

Ahoj Davide, nemáš trochu strach, že se Kristiánovi něco stane?

Mám, ale věřím mu, protože si myslím, že to má v pořádku mezi ušima. Je opatrný, začal od malých motorek na dvorečku a ví, co od nich může čekat. Je to hodně i na andělech strážných, protože člověk nikdy neví. Ale strach mám.

Co proti tomu děláš?

Ptám se Kristiána, jaký měl den. Jak se mu jezdilo, jestli se mu nestalo něco nebezpečného. Kristiánek mně ty situace vždycky popisuje a já věřím tomu, že umí předvídat a doufám, že se někdy nestane něco, co nelze předpovědět.

Děkujeme za rozhovor a přeje-me jenom bezpečnou jízdu.

